

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 38 (3484) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Finnország

Feszülve fordul a világ figyelme a hős finnek felé. Sokszor néztünk reájuk, mint a becstelenség példájára s nem esalathoztunk bennük. Ma kemény napokat él át e kis nemzet s sorsa nemcsak nekik okoz fejtörést, hanem az angolszászoknak is. Mindjohab kezd kibontakozni előttünk a kép, hogy mi a Szovjetnek a szándéka a finn kérdésben. A Német Távirati Irodán keresztül jött egy Reuter jelentés, amely az első pillanatra úgy tünteti fel a dolgot, mintha csupán hadászati céljai volnának a Szovjetnek a finn követelésekkel. Legalább is ez olvasható ki azokból a sorokból, hogy valamennyi nagyobb finn város orosz megszállás alá kerülne, de a városok megtartandó a finn igazgatást. Természetesen nagy előnyökkel járna a Szovjet hadvezetés szempontjából Finnország kikapcsolása a háborúból. Ezt látják a finnek is, sőt el vannak rá készülve, hogy beléköltés esetén hadszíntérre válnék országuk, Olaszország példájára, amely körülmény sokkal rosszabb lenne a mostani állapothoz.

Németország résen van és figyeli az eseményeket s bármilyen történik is, nem éri várakozni. A finnek nem alattomban dolgoznak. Nem történt még ugyan jegyzékcsere Finnország és Németország között, de Blücher német követ megbeszélést folytatott Ritty elnökkel és Mannerheim marsallal. Németország tudja majd kötelességét, ha a háborúban agyongyötört finn nép rákényszerülne a háborúból való kilépésre. De ez nem is olyan egyszerű dolog, mert nemcsak a fenti aggodalom tölti el a finnokat, hanem még ennél is borzasztóbb tény, függetlenségük elvesztése. A háborút csak átvészelik valahogyan, de mi lesz, ha át alakulniok a Szovjet kívánságai szerint. Már pedig ez bizony bekövetkezik, ha megszállja a bolsevista katonaság Finnország nagyobb városait. Az nem jelent semmit, hogy megmarad a finn igazgatás a megszállt területen. A szovjet követelések egyik pontja ugyanis kiköti, hogy a finn kormányból el kell távolítani minden oroszellenes elemet. Ebben már magában adva van, hogy a bolsevista kormányzatot megbékélt, vagyis szovjet igazgatással kell felszerélni az eddigi irányzatot. Hisz éppen ebben van az új szovjet alkotmányának átütő ereje. Önkormányzatot ad az egyes népeknek, de ez még nem jelenti, hogy kormányformájukat is maguk választhatják meg.

Ezért teljesen jogos a finnek aggodalma függetlenségük elvesztése miatt. Sőt nemcsak a finnek félnek ettől, hanem még az angolszász lapok is újabb emlegetik, hogy, jogosulatlan az oroszok követelése a finnekkel szemben s hangsztatják azt is, hogy az angolszász hatalmak tekintélye forog kockán a Lisszabon előtt. Feszülve várják a fejleményeket, mert sok függ ettől a lépéstől.

(V. J.)

Helsinkit újabb légitámadás érte

Eddig csak a „legcsekélyebb” szovjet követeléseket közölték Finnországgal. — Lengyel „felszabadító bizottság” alakul Moszkvában (?)

Isztanbulból jelentik: (MTI) Az isztanbuli nemzetközi körök figyelmét elsősorban a lengyel és finn ügyek költik le. A Pravda cikkében annak jelét látják, hogy a Szovjet el van szánva a lengyel kérdést saját szempontjai szerint megoldani, tekintet nélkül a szövetségesek szempontjaira. Híre jár, hogy a moszkvai lengyel felszabadítási bizottság megalakítása közvetlen küszöbön áll. Feszült érdeklődéssel kísérik a finn kérdés alakulását is. Ugyvélik, hogy a finn kérdésben elfoglalandó végleges szovjet álláspont fokmérője leti annak, hajlandó-e a Szovjet nemzetközi együttműködésben résztvenni, vagy pedig tisztán imperialista szempontokat követ?

Helsinkiből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Helsinkit ellen az elmúlt éjjel újabb légitámadás történt. Éjjel két órakor a légitámadásról a követ. kező hivatalos jelentést adták ki:

Szerda este és csütörtökre virradó éjszaka az ellenség erős légikötelékekkel ismét légitámadást intézett Helsinki és közvetlen környéke ellen. Az éjjel előtti támadásban több mint 100 gép vett részt. A ledobott gyújtó- és robbanóbombák tüzeket és épületkárokat okoztak. A jelentés idején a támadás még tart. Eddigi megállapítás szerint az áldozatok száma aránylag csekély.

Paasikivi még Stockholmban van

Stockholmból jelentik: (MTI) Paasikivi még Stockholmban van. Megbeszéléseiről semmiféle szivárgott ki. Erkko ismét Helsinkiben van. A Morgen Tidningen szerint Helsinkibe való megérkezése után a külügyminisztert kereste fel. Közvetlenül megbeszélésük után hívták össze a képviselőház külügyi bizottságát.

Stockholmból jelentik: (MTI) Különböző forrásokból érkezett értesülések szerint a szovjet követelések, amelyekkel addig tudattak a finnekkel, a legcsekélyebbek, amelyek elfogadását a

szovjet a további megbeszélés alapjának tekint. Csak ha a finnek ezeket a „csekély” követeléseket tudomásul veszik, kerülhet sor a további megbeszélésekre. Mindaddig a finnek csak a legkisebb orosz követelésről szereztek tudomást. A másik kérdés az, hogy milyen feltételek elé akarják állítani az oroszok a finneket a világháború idejére? Az erről megjelent angolszász jelentések szerint a szovjet követelések sokkal keményebbek, mint a tulajdonképpen békefeltételek.

Esztország szabad akar lenni

Stockholmból jelentik: (MTI) A Bulla Iroda washingtoni jelentése szerint kiváló szovjet személyiségek állítólag biztosították az amerikai kormányt arról, hogy a szovjetkormány megértette a moszkvai megállapodást. A Szovjet ügylátszik, elosztatta azokat az aggodalmakat, melyek a szovjetpolitika legutóbbi megnyilvánulása után támadtak. Most már remélhető, hogy a Szovjet nem akar bábkormányt felállítani Lengyelországban. Hyen kormány felállítását, Amerikában a moszkvai megállapodás megszegésének tekintenek, ami azzal a kockazattal járna, hogy Washington megtagadná a részvételt bármilyen háború utáni együttműkö-

désbe. Ezt a jelentést az Aftonbladet közli.

Stockholmból jelentik: (B. T.) A Dagens Nyheter munkatársa beszélgetett Rei volt észt köztársasági elnökkel, aki most Svédországban él. Országának egyiként utolsó követő volt Moszkvában. A többi között azt mondta, hogy az észt lakosság túlnyomó többsége nem kíván egyebet, minthogy szabad lehessen. Egyes körökben, amelynek száma azonban nagyon kevés, rokonzás nyilvánult meg a Szovjet iránt, de a szovjet megszállás kellemetlen kiábrándulást okozott. Az az önkormányzat, amelyről most a Szovjetben beszélnek, nem jelentene semmit, ha tényleges adottságot sem.

Törökország tudni szeretné, milyen szerepet kapna a háborúban

Ankarából jelentik: (MTI) A Daily Telegraph ankarai tudósítója szerint Törökország hadbalepésének feltételei a következők:

Főkéletes függetlenségének biztosítása; teljes együttműködés Törökországgal gazdasági és politikai terén a szö-

veiségek részéről; végül pedig Törökország szerepeljen a béke-tervezetben a jogi egyenlőség alapján. Ezek a kérdések azonban nem követelnek azonnali megoldást. Hírekes török helyi véleménye szerint a megbeszélések zeik-utcaba jutásának legfőbb oka az volt,

hogy nem tájékoztatták Törökországot arról a hadászati és politikai szerepről, amelynek vállalását követelik tőle. Ez igen kényes kérdés, mert az angoloknak éppen elég tapasztalatuk van, hogy ne közöljenek előre katonai titkokat. Viszont a törökök szertnék tudni, milyen szerepük lesz a háborúban? Végeredményben tehát bizalmi válságról van szó.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Svenska Dagbladet szerint a londoni rádió jelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya a Spanyolországgal szembeni kölajkivíteli tilalmat még egy hónapra meghosszabbította.

Újabb katonai államcsíny Argentínában

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az északamerikai lapok szerint az argentin fővárosban legutóbb lejátszódott esemény melynek során fiatal tiszték hatalmukba kerítették a külügyminiszterium épületét, hogy így kényszerítsék távozásra a külügyminisztert, voltaképpen újabb katonai államcsíny volt. Az újabb mozgolódás okairól elterjedt híresztelések ellentmondóak.

Rómából jelentik: (B. T.) Wilkie a legutóbbi beszédében azt kívánta, hogy Roosevelt megbízatásának véget kell vetni, mert azt tapasztalta, hogy egészségtelen a kormányhatalomnak hosszú ideig egy ember kezében való meghagyása. Louis szakszervezeti vezető kijelentette, hogy támogatja Wilkie jelölését.

Kaszap István siránál újabb csodálatos gyógyulás történt

A Pest írja: Székesfehérváron Kaszap István siránál újabb csodálatos gyógyulás történt. Nagy Géza 30 éves idegbénulással néma kaposvári bognár nyerte vissza beszélőképességét és a bénasága is elmúlt. Már hosszabb ideje szenvedett idegbénulásban. Az orvosok nem tudtak rajta segíteni. Elzarándokolt Székesfehérvárra, ahol négy napig naponta felkereste Kaszap István sírját. A negyedik napon imádkozás közben váratlanul felegyenesedett, megszólalt és a lábénulása is tökéletesen meggyógyult.

Miért nem járt kellő eredménnyel a polgármesteri felhívás a háztulajdonosokhoz az utcaburkolások ügyében?

Nagyvárad, febr. 17. A napokban ismételt polgármesteri felhívás jelent meg a lapokban, amely az új utcaburkolási szabályzatra hivatkozva, felelőlti a háztulajdonosokat, hogy utcák szerint csoportosan kérelmezzék az utcák és járdák kikövezését, rendbehozását. A szabályzat szerint e munkálatok elvégzésének költségei a háztulajdonosokra háríthatók. Az egyes utcákban a háztulajdonosok kétharmadának jelentkezőse illetve kötelezettségvállalása szükséges ahhoz, hogy a város az utcaburkolás és járdakészítés munkáját vállalathoz adja. A felhívás azt is közli, hogy a kérvényező háztulajdonosoknak esetleg előre kell kifizetniük a munkálatok költségeit.

Február 15-én járt le a kérvények benyújtásának határideje, az eredmény azonban nem áll arányban a rendbehozásra váró utcák számával és az az érdeklődéssel, amelyet a háztulajdonosok általában utcák sorsa iránt tanúsítanak. A felhívás ugyanis, amely a mérnöki hivatal fogalmazásában jelent meg, nem részletezte sem azt, hogy milyen utcajavító munkálatok vannak tervbevéve, sem pedig azt, hogy a kérvények aláírásával milyen kötelezettségeket kell a háztulajdonosoknak vállalniuk.

Értesülésünk szerint ezuttal nem végleges utcakikövezésekről és járdakészítésekről van szó, hanem azoknak a munkálatoknak az utólagos elvégzéséről, amelyeknek már a parcellázási engedélyek kiadásakor el kellett volna készülniük. Mint ismeretes, a román uralom alatt nagyarányú parcellázások történtek Nagyváradon, igen nagy területeken létesültek új utcák és házsorok, a román városvezetés azonban semmi gondot sem fordított arra, hogy ezek az új utcák a jármű és a gyalogos forgalom számára valóban járhatókká is váljanak. Az első világháború előtt összesen 198 utca volt Nagyváradon s ma 740 az utcák száma. Az 542 új utca legnagyobb része a román megszállás idejében létesült s azok túlnyomó többsége ma is mondhatni őszállapotban van. A felezőbadulás után, 1940-41. őszen és telén a munkanélküliség foglalkoztatására bevezetett inségmunkák valamit javítottak ugyan a helyzetet, az új telepeken sok utca szintézése, szilvettézése és fölületes kavicsolása történt meg, de azóta a kavics réz hetapocódott, a járda és az úttest többé-kevésbé egy szintbe került ismét, úgy, hogy az utcák ma csaknem éppoly járhatatlanok, mint a magyar városvezetés első javító igyekezte előtt voltak. Szükség van tehát általános utca-rendbehozásra s ezt a célt kívánta szolgálni az említett felhívás.

Ez az utcarendbehozás egyelőre a következőkre korlátozódik: azokban az utcákban, ahol jelenleg útépitő munkának semmi nyoma sincs, vagy csak a két évvel ezelőt végzett inségmunka eredményeinek ma már elmosódó jelei vannak meg; a járdának 10 centiméteres kavicsréteggel és az úttestnek húsz centiméteres rétegű kavicsal való feltöltése, Körös-kő folyóba köszítése és a lehetőség határain belül járda, szegélykővek lerakása. Ezek a munkálatok egy 10 méteres szélességű utcában 12 méter

frontszélességű teleknél körülbelül 1000 pengő költséget jelentenek egy háztulajdonos számára.

Kétségtelen, hogy a legtöbb háztulajdonos szívesen vállalja ezt a költséget, annak ellenére is, hogy ma a kötött lakbérek rendszere mellett úgyszólván semmit sem jövedelmeznek a házak. Mert az utcák rendbehozásával a házak értéke bizonyára nagyobb mértékben emelkedik, mint amennyit a hozzájárulási összeg kifejez. De az is valószínű, hogy a háztulajdonosok túlnyomó többsége — különösen a külső városrészekben, ahol az utca-rendbehozások elodáztatatlannal szükségesek — nincs abban az anyagi helyzetben, hogy ezt az összeget előre, egészében kifizesse. Ennek

tulajdonítható, hogy a háztulajdonosok nem jelentkeztek kellő számban csoportos kérvényekkel.

Az általános óhaj az, hogy a város új határidővel, a feltételek részletes meghatározásával bocsásson ki új felhívást, amelyben azonban ne írja elő a munkálatok költségeinek előre való kifizetését, hanem nyújtsa a város lehetőséget a háztulajdonosokak terhelő összegeknek részletekben való kifizetésére.

Ez viszont — mint magától értetődő — nagyobb hitelakeió lebonyolítását teszi szükségessé, amit tudomásunk szerint a város vezetősége tervbe is vett az utcák — legalábbis a nagyobb forgalmu utvonalak — járhatóvá tétele céljából. (f. b.)

Félmillió pengő értékű elrejtett textilárut találtak a detektívek több váradi kereskedőnél

Bűnjelként lefoglaltak 80 ezer pengőt

Nagyvárad, február 17. A közellátásügyi minisztérium detektívjei vidéki körútjukon pár nappal ezelőtt Nagyváradra érkeztek és csütörtökön délután nagyobbabású textilárut elrejtésének jöttek a nyomára. Kihallgattak több textilügynököt, akiknek vallomása alapján tíz váradi kereskedőnél tartottak rajtaütészerű házkutatást.

A detektívek értesülése ügylátzók pontos volt, mert a textilkereskedők

nél mintegy félmillió pengő értékű régen elrejtett árúkészletet találtak, amelyet azonnal lefoglaltak. A nagyszabású árúelvonás nyomozása közben kiderült, hogy az elrejtett árut feketén értékesítették és ebből eddig 80 ezer pengőt árultak. Ezt az összeget szintén lefoglalták.

A nyomozást nagy eréllyel folytatják és értesülésünk szerint meglepő részletekre derül világozás.

Milyen feltételek mellett ismerik el a román társadalombiztosításban szerzett jogokat?

Felhívom mindazon személyek figyelmét, akik mint testi (fizikai) munkások, bányamunkások, háztartási alkalmazottak, vagy pedig mint biztosításra kötelezett szabad foglalkozásúak a román társadalombiztosításban biztosítva voltak, hogy az 509-1943. M. E. számú rendelet 8. §-a értelmében a román társadalombiztosításban (örögségi, rokkantsági nyugdíj) szerzett jogokat a rendelkezett szabályozott feltételek mellett csak abban az esetben lehet elismerni, ha a biztosított, vagy meghatalmazottja azokat legkésőbb 1944. december hó 31. napjáig az Országos Társadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztáránál (kirendeltségénél) bejelenti és a román társadalombiztosítási járulékok megfizetését a birtokában lévő okmányokkal igazolja.

A román társadalombiztosítási jogszabályok szerint biztosításra kötelezett munkaviszonyban vagy önkéntes biztosításban töltött járulékhetteként csak azokat a heteket lehet elismerni és beszámítani, amelyekre a járulékfizetés a biztosított vagy meghatalmazottja az általa okmányokkal valamelyikével igazolta:

- a) fizetés nélküli könyvvel (carte),
- b) biztosítási lappal (livret),
- c) nyugdískönyvvel (carte chianta),

d) valamely román társadalombiztosítási szerv által hozott határozattal (vegyes), ítélet vagy hivatalos értesítéssel, ideértve a román társadalombiztosítási szerveknél, vezetett jegyzékek (feljegyzések, nyilvántartások) alapján a biztosítottak részére kiadott, a biztosított járulékfizetés tartalmazó nyilatkozással, valamint a bányavállalatoktól vagy a román társadalombiztosítástól kiállított igazolásokat is.

Abban az esetben, ha a biztosított a birtokában lévő okmányokkal a román társadalombiztosításban fizetett összes járulékhettekét igazolni nem tudja vagy ha az igazoláshoz szükséges okmányok vagy ezeknek egy része nincsen a biztosított birtokában, a jelentkezés alkalmával ezt a körülményt is bejelenteni tartozik és az Országos Társadalombiztosító Intézet hivatalos szerveinek tudomására kell hozni azokat az adatokat és körülményeket, amelyek alapján az említett intézet az igazoláshoz szükséges okmányoknak, illetőleg bizonyítékoknak hivatalból megszerzését megkísérelheti.

Nagyvárad, 1944. január 17.

Polgármester nevében:
Dr. Kazó Károly k. t. tanácsnok.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Valamit visz a víz.
BELVAROSI: Boldog idők.
CASINO: Legény a gáton.
KORONA: Nemes Rózsa.

Rövid hírek a külföldről

Stockholmból jelentik: (MTI) György görög király magánlátogatására szerdán Londonba érkezett. Tartózkodásának célja amerikai barátainak meglátogatása, továbbá a háborús helyzetnek, valamint a Görögországra vonatkozó nemzetközi ügyeknek tanulmányozása.

Zürichből jelentik: (MTI) Lieszabonból jelentik, hogy Serano Suer, volt spanyol külügyminiszter Lieszabonba érkezett. Látogatásának célja ismeretlen.

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Az egyik londoni lap jelentése szerint a közeljövőben a brit kormány átalakítását várják. A változás valószínűleg lord Simon pénzügyminisztert, Ruson földművelésügyi minisztert és Click hadügyminisztert érinti.

Lieszabonból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat napolyi jelentésében közli, hogy Benedetto Croce olasz liberális pártvezér megcsúszott a síkcs járdán, elesett és balkarját eltörte. — Kórházba szállították, ahol kiderült, hogy ezenkívül kulcsosontja is kificamodott.

Ankarából jelentik: (MTI) Mint Szófiából jelentik Beszkov bolgar földművelésügyi miniszter Észak-Bulgáriában Szadovóban beszédet mondott és kijelentette, hogy Bulgária kapcsolatai Törökországgal nagyon jók. A két szomszéd népnek nincs követelni valója egymástól.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A Trud, a szovjet szakszervezetek lapja azzal vádolja az amerikai munkásövetségek vezetőit, hogy ellenséges érzületek tanúsítanak a Szovjettal szemben. Utal arra, hogy az amerikai vezetők vonakodnak részt venni a javasolt nemzetközi szakszervezeti értekezleten. Ezek a férfiak nem képviselik az amerikai nagy dolgozó tömegeket — fejezi be a cikk.

Tudnivalók a hagymafélék beszoigáltatásáról

A m. kir. közellátásügyi miniszter 102.910-1944. K. M. számú rendelete alapján tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a hagymafélék beszoigáltatásának és forgalmának szabályozásáról szóló 112.170-1943. K. M. számú rendelet akként módosul, hogy a gazdakönyvben előírt beszoigáltatási köteleesség teljesítésére szánt dughagymát az 1944. évi február hó 29. napjáig kell a Mezőgazdasági Termelők Egyesület Szövetkezte, mint az Országos Központi Szövetkezet tagja, budapesti cégnek vételre felajánlani.

Nagyvárad, 1944. február 16.

Dr. Gyapay László sk. h. polgármester.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Szerdán ismét lőtte az amerikai tüzérség a cassinói romokat

Sem német katonák, sem fegyverek nem voltak az apátság területén. Ujból bombázták Rómát

További területeket nyertek a németek a keleti arcvonalon

Berlinből jelelnék: (MTI) A Német TI jelenti: A cassinói bombázásról jelentik:

Miután mintegy 200 negyemotáros bombázó kedden több hullámban sok rombolóbombát dobott az apátság területére, még aznap amerikai űtegek erősen löni kezdték a kolostort. A nagy-kiterjedésű épületekben, ahol a szerzeteseken kívül több száz olasz polgári menekült is tartózkodott, további károrok keletkeztek. Kiterjedt tűz fejezte be a pueztítás borzalmas munkáját. Szerdán délelőtt az amerikai tüzérség ismét löni kezdte a romokat, úgyhogy a németek nem tudták biztonságba helyezni a Bencés kolostor eleseit és

megsebesült lakóit és a menekült polgári elemeket. A németeknek csupán a 80 éves főapát — aki eredetileg nem akarta elhagyni az apátság területét — sikerült néhány szerzetessel együtt a legnagyobb veszedélem között kimenteni. Az apát és a pusztító tűzből megmenekült szerzetesek, mint a németek kijelentették, írásban igazolták, hogy az apátság területén sem német katonák sem fegyverek nem voltak. Az első megállapítás szerint a kolostor romjai alatt több mint 100 szerzetes és olasz polgári menekült holtteste van. Attól tartanak, hogy az áldozatok végleges száma még jelentősen nő.

is. Az olasz harctéren nem volt nagyobb esemény. A Wilhelmstrassén a legnagyobb határozottsággal hangsúlyozták, hogy a német katonaság a montecassinói apátság épületének még csak a közelében sem tartózkodott.

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A vedoró főparancsnoksága közli: Krivoj-Rogtól délkeletre csapataink kemény harcokban visszaverték igen sok ellenséges támadást és ellentámadással megtisztítottak több betörési helyet. Cserkaszitól nyugatra, Zaskovtól keletre teljesen elszaposodott területen megtörtük az ellenség szívós ellenállását. Visszavertük ellentámadásait és támadásainkkal további területet nyertünk. A keleti arcvonal északi szakaszán Staraja-Russa vidékén, az Ilmen és Pejpusz között és Narvánál megfiúsítottuk a Szovjet helyi jellegű támadásait és sok sikeres vállalkozást hajtottunk végre. Ezekben a harcokban különösen kitüntette magát az egyik roham

lövésvezető, Rabe százados parancsnoksága alatt.

Olaszországban kölesönös felderítő és rohamjárőr vállalkozás mellett jelentősebb esemény nélkül telt el a nap. Az angolszások helyi jellegű előretöréseit visszavertük. A cassinói apátság történelmi értékű épülete az ellenséges légiro bombázása következtében, annak ellenére, hogy sem benne, sem közvetlen közelében egyetlen német katona sem tartózkodott, elpusztult. Az apátság a jövőben a német védőarcvonal előreszét képezi majd.

A német légiro mára virradó éjszaka eredményesen bombázta Nettunó és Anzió kikötőjét és az ellenséges hajógyűlékezéseket. Egy négyezer tonnás üzemanyagszállító hajó megromlódott, több üzemanyagraktár megsemmisült. A bombák több szálláshelyet is felgyújtottak.

Hétfőn az ellenség újabb légitámadást intézett Róma ellen. Angolszás repülők mára virradó éjszaka ismét támadták a birodalmi fővárost. A felhős időben sok romboló- és gyújtóbombát dobott a város különböző negyedeire, úgyhogy lakóházakban, templomokban és kórházakban károkok keletkeztek. A lakosságnak veszélyegek voltak. A kedvezőtlen elhárítási lehetőségek ellenére a német légvédelem eddig beérkezett, de még nem teljes jelentés szerint 48 támadó bombázó gépet pusztított el. Néhány ellenséges gép bombákat dobott több Rajna-westfaliai helysége.

Ki kért három óras fegyvernugvást a cassinói arcvonal halottainak eltemetésére?

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: Diettrich dr. birodalmi sajtófőnök szerdán a külföldi sajtó képviselői előtt egyebek között a következőkben nyilatkozott. Ellenfeleink tegnap két állítást terjesztettek: Az egyik az volt, hogy a németek a cassinói arcvonalon az utóbbi három héten belül kétszer is kérték háromórás fegyvernugvást, hogy halottaikat eltemessék. A másik szerint a németek a monte-cassinói rendházat katonai támponttá építették ki és ezzel rákényszerítették ellenfeleiket, hogy elpusztítsák.

Ami az első állítást illeti, ezzel szemben a következő tények állapíthatók meg: Nem a németek kérték fegyverszünetet, hanem ellenkezően, az amerikai csapatparancsnokok voltak kénytelenek a németektől háromórás fegyvernugvást kérni, hogy a német vonalak előtt elvezett halottaik ezreit elszállítsák. A harci szakasz német parancsnoka emberséges és emberbaráti érzelmektől vezettetve eleget tett az amerikai parancsnok kérésének.

Hasonlóan áll a dolog a második angol állítással. Tény az, hogy a tiszteletreméltó cassinói kolostorban és közvetlen közelében nem volt egyetlen német katona, sem gépfegyver, sem ágyúállás, még német tüzérségi megfigyelő sem.

Menekülő lakosságra géppuskáztak Róma utcáin

Milánóból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a római rádió jelenti, angolszás repülők szerdán délelőtt ismét megtámadták Rómát. Alacsonyán szállva, géppuskával lőtték az utcán menekülő lakosságra, valamint a villamosok utasaira. Több ember meghalt, sok megsebesült. A bombáktól szétrombolt házak ramiái alatt még sok halott van.

Cassino. (Bud. Tud.) A római rádió jelenti, hogy kedd estig 19 holttestet ástak ki a bombázásokozla romok közül. Körülbelül 50 sebesültet részesítettek segélyben. A bombázás után az amerikai repülők gépfegyverrel lőtték Róma utcáit.

Zürich. (MTI) A Corriere della

Sera jelenti, hogy szövetséges légi-erők januárban 900 tonna bombát dobott az olasz városokra, összesen 207 légitámadást hajtottak végre — 100 város ellen.

Kedvezően fejlődik a német ellentámadás Nikopolnál és Krivoj-Rognál

Berlin. (MTI) Tájékozott német katona körökben a keleti arcvonalon szerdán további ellanyulást állapítottak meg. Nikopol térségében és Krivoj-Rognál a német ellentámadás továbbra is kedvezően fejlődik, valamint a Cserkaszitól nyugatra napokkal ezelőtt megindult a német akció

51 bombázógépet lőttek le a németek Berlin fölött kedden éjszaka

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: Az elmúlt éjszaka Berlin ellen intézett angol légitámadás során az eddigi jelentések szerint 51 bombázógépet lőttek le a német légvédelmi erők.

Lisszabon. (MTI): Az angol alsóház

szerdai ülésén Sir Archibald Sinclair angol légügyi miniszter egy kérdésre adott válaszában kijelentette, hogy az elmúlt évben Németország és Észak-Európa fölött végrehajtott légitévékenység során összesen 2369 angol és 987 amerikai Nagybritanniából felszállott repülőgép veszett oda.

A finn-orosz béke „minimális” feltételei

Helsinki szigorúan hallgat a békekérdés állásáról

Amsterdam. (MTI) A Német TI jelenti: A Reuter iroda stockholmi tudósítója úgy értesült, hogy a Szovjet a Finnországgal kötendő békét a következő minimális feltételekhez köti: 1. Visszatérnek az 1940. évi határokhoz, amelyeket helyenként a Szovjet javára módosítanak; 2. Valamennyi nagyobb finn város megszállás alá kerül, de a városok megtartják a finn igazgatást; 3. A finn kormányból eltávolítanak minden oroszellenes elemet; 4. A Szovjet szabadkezet kap a Finnországban lévő német hadosztályok ellen.

Helsinki. (MTI) A finn képviselőház külügyi bizottsága szerdán értekezletet tartott, amelyen Ramsay külügyminiszter ismertette a jelen külpolitikai helyzetet. Ehhez a jelentéshez finn mértékadó helyen hozzáfűzték, hogy a nemzetközi érdeklődés előterében álló finnkérdés ezáltal azért sem lehetett a külügyi bizottság értekezésének tárgya, mert ma ez a kérdés még nincsen olyan előrehaladott állapotban.

Zürich. (Bud. Tud.) Helsinkiből jelentik, hogy ott a békekérdés állásáról továbbra is a legszigorubb hallgatást tanúsítják. Hír szerint Helsinki és Berlin között eddig nem történt jegyzék-váltás. A finn parlament külpolitikai bizottsága ma összeült, hogy meghallgassa a külügyminiszter jelentését.

Helsinki. (MTI) Linkomies finn miniszterelnök többheti kórházi ápolás után meggyógyulva ismét átvette a kormányzati felelősséget.

Barátságos hangok Finnország iránt az amerikai és angol sajtóban

Stockholm. (MTI) Mind az angol, mind az amerikai sajtóban újból és újból jelentkeznek finnbárat hangok. Így a keddi angol lapokban is — kivétel nélkül — nagy mértékben szóba kerül meg Finnország iránt. A Daily Telegraph tárgyilagos, de bá-

rát hangú cikket közöl, amely az elismerés hangján beszél a finn nemzet derekasságáról. A sorok között a hír kifejezésre juttatja azt a nézetet, hogy jogosítatlan az oroszoknak az 1940. évi határokat irányuló követelése. A Washington Post hangoztatja,

hogy a maradandó békének előfeltétele, hogy Finnország teljesen szabadon igazgathassa magát, Finnországban a szabadság lángjának sohasem szabad kialudni. Ha ezt megkísérelnék kioltani, az orosz határok sohasem volna teljes béke, hanem inkább állandó nyugtalanság. A lap aggódva kérdezi, vajon az oroszok azt a körülményt, hogy ma a nyugati hatalmak népeinek jóakarata nem olyan aktív jut kifejezésre mint a téli háború idején, nem fogják-e arra kihasználni, hogy kiméltlen követeléseket támasszanak Finnországgal szemben? Az oroszok szándékairól nem tudni semmi határozottat. Csak egy bizonyos: Moszkva magatartása Finnországgal szemben próbaköves lesz Oroszország háború utáni politikájának.

Stockholm. (MTI): Churchill újabb kísérletet tett, hogy a lengyel és a szovjet kormányt rábírja a határkérdés megbeszélésére. — jelenti az Associated Press Londonból. Sztalin Churchillhez intézett levelében kifejezést adott, hogy nincs megelégedve a lengyel kormány néhány tagjával. Londonban határozottan állítják, hogy Churchill máris elküldte válaszat Sztalinnak erre a levelére. A levél elküldése előtt megbeszélés folytatott a lengyel menekült kormány tagjaival.

Sven Hedin a bolsevizmus háborús céljairól

Berlin. (MTL.) A NTL. jelenti: Sven Hedin dr., az ismert áziatikus az é-seni *Nationalzeitungban* cikket írt „Komoly szó minden európaihoz” címmel. Rámutat arra, hogy a szovjet célja ebben a háborúban a világforradalom elűzése és az egész emberiség bolsevizálásának megvalósítása. A legközelebbi cél Németország megsemmisítése. Ha ez sikerülne, akkor máris nyitva állna előtte az út, hogy a La Manche csatornáig, az Atlanti- és Keleti-tengerig és a Földközi-tengerig előretörjön. Ha Európát bolsevizálnák, nem tartana sokáig, amíg Anglia is könnyű zsákmánnyá válnék. Németország az egyedüli hatalom, amely nemcsak Európát, hanem az emberiséget is képes megmenteni ettől a szerencsétlenségtől, amelynél nagyobb eddig nem volt.

„Még nem szabad bizonyossá venni a győzelmet”

Lisszabon. (MTL.) A washingtoni képviselőház pénzügyi bizottságának ülésén — brit jelentés szerint — Hull külügyminiszter azt mondta, hogy még nem szabad bizonyossá venni a győzelmet. A végső háborús célként a tartós, igazságos és szilárd világrendet jelölte meg. Minden elzárd békepolitika alapköve a nemzetközi kölcsönös együttműködés, valamint az egészséges kereskedelmi politika. Nem szabad egyoldalú egyezményeket kicsikarnunk más országok kárára. Az ilyen politikának pusztító hatása lenne arra a nemzetre is, amely alkalmazná és végrehajtja minden ország nélkülözne. Helyesen járunk el, ha a háború után majd munkát adunk azoknak a nemzeteknek, amelyeknek erre szükségük és joguk van. Ha mi és a világ többi fontosabb országa előbbre akarunk haladni, akkor fokoznunk kell a termelést, a élesztést és a fogyasztást.

HET BRIT HADOSZTÁLYT ZÁRTAK KÖRÜL A JAPÁNOK, MEGSEMMISÍTÉSÜK FOLYAMATBAN VAN

Tokio. (MTL.) A NTL. jelenti: Új Guineában japán repülőgépek és léghajók mintegy 90 ellenséges gépből, amelyek Wewakot akarták támadni, 22-t lelőttek.

Tokio. (MTL.) A NTL. jelenti: A japán helyőrség visszaverte azokat az ellenséges erőket, amelyek tűz alá vették a Marschall szigetcsoporthoz tartozó Tarao szigetet. Japán részről nem volt veszteség. Burmai jelentések szerint a Maya hegységtől keletre körülzárt 7 brit hadosztályt 4 km. hosszú és egy km. széles térségbe szorították össze. A hadosztály ellentámadása egyre csökken, teljes megsemmisítése vagy megadása várható. A japánok átkeltek a Maya-hegységre és egy még meg nem nevezett községet is elérték.

Rendszerezési a Német Lektorátus a klubdelutánokat

Nagyvárad, február 17. A Német Lektorátus vezetője több oldalról megnyilatkozott óhajnak tesz eleget azzal, hogy klubdelutánokat rendszerezni a Lektorátus helyiségében. Ez összehozottak fesztelen légkörben lehetővé válik majd a németül tudók számára a nyelv gyakorlása. A klubdelutánok iránt nagy érdeklődés nyilatkozik meg s már többan folynak a beiratkozások. Az első összejövetel február hó 23-án délután lesz a Német Lektorátus helyiségében.

A pápaság intézménye és annak világtörténelmi szerepe

A Magyar Kurir jelenti: A Szent Imre Szenátus igen látogatott ülésén, amelyen a katolikus társadalom több kiválósága jelent meg, dr. Nyisztor Zoltán pápai prelátus, az A. C. országos alelnöke tartott előadást „A pápaság intézménye és annak világtörténelmi szerepe” címmel.

Ma, mint minden történelmi időben, többet beszélnek a pápaságról, mint valaha. Vannak törekvések, melyek ki akarják kaphatni a lelkek fölött való uralmát. Mint isteni intézményt, nem kell félni és ha emberi szempontból a mai kor szemüvegén keresztül vizsgáljuk, csak az utolsó idők pápáit: IX. Pius, XIII. Leó, X. Pius, XV. Benedek, XI. Pius és a most uralkodó XII. Pius pápa, akkor azt látjuk, hogy mind szellemi és lelki óriások voltak, akik új utat nyitottak korunkat.

Az emberiség homlása akkor kezdődött, amikor közösségében elpártolt az isteni gondolatától és helyébe az egyéni, majd az állami tette, Ily módon két mérgező erő szabadult fel az autonóm erkölcs folytán: a nemzetiségi kérdés elfajulása, mely az államok biztonságát tette tönkre és az államhatalom jogkörének mindenhatósága, melyben bent volt a totalitárius államelv. Ez nem mai keletű, hiszen többek között Bismarcknál is megtalálható. Ennek a két erőnek a kapcsolatát vizsgálta az előadó az utolsó pápák szerepét.

IX. Pius Syllabusza már szembefordult az állami totalizmussal és ezt a vonalat vitte tovább XI. Pius pápa is, nemcsak a katolicizmus, hanem az egész emberiség szempontjából. Ami pedig a szociális, a közösségi gondolatot illeti, itt van a pápaság legnagyobb apológiája. Micsoda bátorság kellett ah-

hoz, hogy a kapitalizmus legnagyobb tombolása közben XIII. Leó kiadta a nagy szociális enciklikáját. Rajta keresztül a katolicizmus eljegyezte magát a szociális kérdéssel és ebben mindig helytállt. XII. Pius pápa különösen a munkához való jogot és a vállalati részeseledést hangoztatta és az utóbbi kapcsán vonult be a szociológiába az igazság mellé a méltányosság, amely a felebaráti szeretet megnyilvánulása.

Ami a háborús problémákat illeti, XI. Pius már előre látta a totális háború veszedelmét, melyek a kultúra és az ártatlanok pusztulását jelentik. Szerinte minden totális háború hűnös és ezt a gondolatot átvette XII. Pius is. Vajjon áruló volt-e az emberiséggel szemben az, aki az ilyen háborút meg akarta akadályozni? És mióta kitért a háború, iparkodott a sebeket gyógyítani, ha ez nem is sikerülhetett úgy, mint régebben. És főleg igyekezett az igazi béke alapját lefektetni, aminek gyönyörű példája utolsó karácsonyi beszéde, amellyel egyetlen más államférfiú megnyilatkozás sem hasonlítható össze.

— Nem teherterel. — fejezte be előadását a kiváló szónok — és nem szűgyen nekünk a pápaság és a mai pápa személye, hanem örök lelki büszkeség, hogy a kiállítás, a bátorság ilyen példáját látjuk magunk előtt. És tudjuk, hogy az új világ felépítése csak az ő elvei alapján állhat, vagy pedig újabb veszedélyek és bizonytalanságok magját fogják elhinteni.

A nagyérdemű előadáshoz Szöke Gyula felkötött tag és Borsitzky Sándor rendőrfőtanácsos szövegezték hozzá, majd az elnöklő Buday Gyula egyetemi tanár mondott köszönetet.

Rendelet a jövedelem-, vagyoni- és kereseti adó kivetéséről

Az adóalap felemelése. 6000 pengő a jövedelemadó új határa

A hivatalos lap szerdai számában megjelent a pénzügyminiszter körrendelete a jövedelem- és vagyoniadó, valamint az általános kereseti adó kivetéséről. A miniszter az 1944. évre valamennyi adózó általános kereseti adóalapjának, valamint a jövedelem- és vagyoniadóalapjának újbóli megállapítását rendeli el.

Azoknál az adózóknál, akiknek adóalapja az 1944. évre változatlanul fenntartható lett volna, az adóalapot bevallás nélkül is új kivetés útján meg kell állapítani. Ilyen esetben a tavalyi adóalapot az általános kereseti adó alá eső hasznosított foglalkozások jövedelme tekintetében al-

talában 30—50 százalékkal, a földbirtokból származó jövedelem tekintetében 25 százalékkal kell emelni, a házbirtokból és a tőkevagyonból, valamint az egyéb jövedelemforrásból származó jövedelem tekintetében — ha attól eltérő adatok nem állnak rendelkezésre — változatlanul fenn kell tartani. A szolgáltatási viszonyból származó járandóságokat az 1943. évben tartandó alá vont összegben kell számításba venni. A vagyoniadóalap megállapításánál az egyes vagyontárgyakat, tőkeköveteléseket és tőkeelőadásokat a rendelet szabályai szerint át kell értékelni.

Kinek kell vallomást adni

Azok az adózók, akik az adóalapnak a fenti módon történt új megállapítását helyes megállapításnak fogadják el, bevallást adni nem kötelesek Egyébként vallomás köteles adni mindenki,

akinek tiszta jövedelme 1943-ban 10.000 pengő fölé, vagyonának tiszta értéke pedig 200.000 pengő fölé emelkedett.

Akinek tiszta jövedelme, illetőleg vagyonának tiszta értéke az 1943. évben a változatlanul fenntartható vagy megállapított adóalaphoz képest több mint 50 százalékkal emelkedett, akinek az 1943. évben olyan új jö-

vedelemforrása, illetőleg vagyontárgya keletkezett, amely után még nem adózott,

akit az adóhivatal bevallás beadására 1944. március 31-ig végzéssel felszólít.

Azok a fentiek szerint kötelesek vallomást beadni, azt nyújtják be március 15-ig azok pedig, akiket az adóhivatal bevallás beadására írásban felszólít, a megjelölt határidőn belül.

Azok az adózók, akiknek tiszta jövedelme az 1943. évben kevesebb volt, mint amennyi az új rendelet alapján az 1944. évre megállapítható,

február 29-ig szabályszerű adóbevallás mellett kérhetik az adóalapnak a rendeltől eltérő megállapítását. Ezt a kérelmet az adóalap megállapításáról szóló fizetési meghagyás ellen benyújtott fellebbezésben is elő lehet terjeszteni. Ebben az esetben az első fokozat megállapított alapot az adókiivető hatóság saját hatáskörében helyesbítheti.

Hivatalból törlik a 6000 pengő aluli jövedelmek adóját

Az 5530—1943. M. E. számú rendelet az egyházi javadalmazásoknál a magánszolgálatban állóknál a szolgáltatási járandóságok jövedelemadómentes határát 3600 P-ről 6000 P-re emelte. Azoknál, akiket az 1943. évre kizárólag 6000 P-t meg nem haladó szolgáltatási járandóság után adóztattak meg és akiknek az 1943. évi szolgáltatási járandóságáról 194-ben a munkaadó illetményjegyzéket nem ad, az 1944. évre hivatalból mellőzik a jövedelemadó kivetését, még ha ezt az adózó nem kéri is.

Megkezdik a gazdajutalmak kiosztását

A közellátásügyi miniszter 102.500/1944. K. M. számú rendelete alapján értesítem az érdekelteket, hogy azok a gazdálkodók, akik az 1943/44. évi beszolgáltatási köteleességüket a gazdajutalom megállapított mértékét meghaladóan teljesítették, a mai naptól kezdve 1944. évi május hó 31. napjáig kérhetik a gazdakönyvüket kiállító hatóságtól a 102.800/1943. K. M. számú rendelet 17. §-ában meghatározott jutalom kifizetését.

A beszolgáltatási köteleesség mértékét meghaladó minden 100 húzaegységnyi termény, vagy termék beszolgáltatása után 13 P 33 fillér jutalom jár. Ennél kisebb összegű jutalom kifizetését kérni nem lehet.

Ha ugyanannak a gazdának több gazdakönyve van, csak akkor szabad jutalmat igényelni, ha előzőleg igazolja, hogy összes gazdakönyveiben előírt beszolgáltatási köteleességének eleget tett.

A kérelem előterjesztésével egyidejűleg az igénylő köteles gazdakönyveit, a birtokában levő vételi jegyeket és egyéb beszolgáltatásra vonatkozó igazoló okmányait bemutatni.

Azoknak a gazdálkodóknak, akik 13 P 33 fillérről kevesebb összegű jutalomra tarthatnak csak igényt, vagy akik 1944. évi május 31. napjáig az őket megillető jutalom kifizetése iránt nem nyújtottak be kérvényt, a gazdakönyveiket kiállító hatóság hivatalból juttatja el az őket megillető jutalmat a gazdalapok 1944. évi június hó 30. napjáig történő lezárása után.

Nagyvárad, 1944. február 16.

Dr. Gyapay László sk.
h. polgármester.

Tűz a Wesselényi utcában

(Nagyvárad.) Szerdán este fél 8 órakor telefonon értesítették a tűzoltóságot, hogy a Wesselényi-utca 2. szám alatti házban, Uherth József mérnök lakásán tűz támadt.

A tűzoltóság percek alatt a helyszínre érkezett és egy félóra alatt elfojtották a tüzet, amely a kémény mellett, a háztető szerkezetét gyújtotta meg. A kár jelentéktelen. A tűz keletkezésének okát most vizsgálják, meg a tűzrendészeti hatóságok.

4.400 Légo parancsnok tett esküt Nagyváradon

40.000 pengős költségvetéssel dolgozik a Liga

(Nagyvárad.) Szerdán délután 5 órakor a városháza közgyűlési termében tartotta a Légo-talmai Liga Nagyvárad Csoportja ezévi rendes közgyűlését, melyen vitéz **Báthory-Szűcs Sándor** ny. vezérőrnagy elnökölt. Megnyitó beszédében az elnök köszönetét fejezte ki Nagyvárad lakosságának, amely rang, kor, nem, vallás és politikai nézet minden különbsége nélkül egyöntetű buzgalommal látta el feladatát. Reményét fejezte ki, hogy a Légo. Liga, mint a legszociálisabb intézmény ilyen szellemmel áthatott közösségben meg tudja oldani az egyén életét, ha arra sor kerül.

Ezután dr. **Csapó Ferenc**né, titkárnő a Légo. 1943 évben végzett munkájáról összefoglaló jelentést olvasott fel.

Háziképzésben 18.000-en részesültek

A jelentés nehezményezte egyes házak Légo. készletének más célra való felhasználását, mely cselekmény tüzetes kivizsgálást von maga után. Szakoktatók odaadó irányítása mellett 159 alap, — utánpótló, elsősegélynyújtó, egészségügyi segélynyújtó, tűzoltó segélynyújtó stb. tanfolyamon 8015 személyt képeztek ki az elmúlt évben. *Házi, központilag ellenőrzött kiképzésben 18.000 személy részesült. Bár több ezer taggal rendelkezik a Liga, ez azonban kevés a százezer lakosú város határos polgári légvédelméhez.*

80 százalékban jól sikerült az októberi légoltalmi gyakorlat

Felsőbb katonai utasításra Nagyváradon az október 20-i nappali és a 21-i éjjeli riasztással egybekötött légoltalmi gyakorlat az ellenőrzés adataiból megállapíthatólag 80 százalékban jól működött.

A jelentés továbbiakban a gyorssegélycsapatok felszerelésére indított gyűjtést, a Női Osztály működését és az eskütelt taglalt. *A városban 4.400 személy, mint parancsnok, illetve beosztott tett esküt, 20 u. u. légo. menhelyet állítottak fel és mindegyiket ellátták a szükséges felszereléssel, így hársággal, mentőláddal, evő- és tisztálkodóeszközzel, világítóberendezéssel, tárolható élelmiszerekkel stb. A Női Osztály áldozatos munkával lepedőket, párnákat varrtak és szereztek a menhelyek részére.*

A költségvetés

Az előző évi zárszámadás letárgyalása után **Tóth Béla** ny. főtanácsos,

Pártoljuk a keresztény kereskedelmet

számvizsgáló részletesen ismertette az 1944. évi költségvetést, melyben a bevételeknél 41.683 pengő, a kiadási rovatban pedig 31.571 pengő szerepel.

Majd sor került az elnök s a tiszt-

Tízmilliárdos alapot létesítenek a román kőolajipart érhető károk helyreállítására

A Magyar Tudósító jelenti: A román kormány egy most kiadott rendelettel hatalmas alapot létesít a kőolajipart érhető háborús károk helyreállítására. Mindazokat a kőolajipari vállalatokat, amelyek napi termelése meghaladja az ötven tonnát, illetve mindazokat a finomítóüzemeket, amelyek legalább 50 tonna nyersolajat dolgoznak fel naponta, egyetemlegesen kötelezték másfélmilliárd lei befizetésére a létesítendő új alap javára. Az egyes vállalatok által befizetendő összeget termelésük arányában a pénzügyminisztérium állapítja meg. A kőolajtermelő vállalatok ezenkívül további összeget fizetnek be az alap javára minden kitermelt tonna olaj után, a finomítók pedig minden feldolgozott tonna után

kar megválasztására. Elnök úrná v. **Báthory-Szűcs Sándor** vezérőrnagy lett, aki végezetül a tagdíj alsó határának 2 pengőről négyre való fel-emelését kérte, amit a közgyűlés egyhangulag megadott.

— *Szervezetükben — lelkiileg megerősödve várja a város polgársága az esetleges súlyos megpróbáltatásokat, melyet a győzelem érdekében kész vállalni —* mondta befejezésül az elnök. A közgyűlés a Himnusz elének-lésével ért véget.

100 leit. A belföldi fogyasztásra kerülő kőolaj termékekre 18—20 százalékos fogyasztási illetéket vetettek ki az alap javára. Az árkormánybiztosság hozzájárult a kőolajtermékek árának ilyen arányú emeléséhez. Az alapot a Nemzeti Bank kezeli és felhasználásáról a nemzetgazdasági miniszter és a pénzügyminiszter együtt rendelkeznek.

A pénzügyminisztérium becslése szerint ez az alap 1944. év végéig eléri a tízmilliárd leit. körülbelül a felét a kőolajiparba fektetett tőkének. A kőolajvidéken folyamatban lévő helyreállítási munkálatok kiadásait már ebből az alaphól fedezik oly módon, hogy a javításhoz szükséges összeget hosszú lejáratú kölcsön formájában bocsájtják az érdeklő vállalatok rendelkezésére.

Két nagyjelentőségű felfedezésről számolt be Szent-Györgyi Albert a szegedi egyetemen

A Nobel-díjas professzor két munkatársának sikere: **Laky Kálmán** megtalálta a vérzékenység gyógyszerét, **Straub Brunónak** sikerült az izom felbontása és összetétele

Szegedről jelentik: Nagyjelentőségű előadások hangzottak el kedden este a szegedi egyetem bőrgyógyászati klinikájának előadótermében, az Egyetem Baráti Egyesületének orvosi szakülésén. A szakülésen dr. **Szentgyörgyi Albert**, a Nobel-díjas tudós két munkatársa számolt be kutatásai eredményéről, amelyek mint nagyjelentőségű orvosi felfedezések méltán kelthetik fel a szakörök és a nagyközönség érdeklődését. Dr. **Laky Kálmán** egyetemi magántanár, **Szent-Györgyi Albert** világhírű orvos-vegytani intézetének fiatal munkatársa a vérvalvadás kapcsolatos kísérleteinek eredményéről számolt be. Kimutatja, hogy a vérvalvadás nem úgy folyik le, ahogyan azt régebben gondolták. A vérvalváshoz egy eddig ismeretlen anyag, a plazmakinin jelenléte is szükséges. Ez az anyag hiányzik a vérzékenységben szenvedők véréből. A felfedezés nagy mértékben elősegíti a vérzékenység gyógyításának régóta megoldatlan kérdését és fontos gyógyászati eredményekkel kecsegtet.

Dr. **Straub Bruno** egyetemi magántanár, **Szent-Györgyi Albert** másik kiváló munkatársa az izomösszehúzó-dásra vonatkozó felfedezéseit ismertette a szakülés orvosokból álló közülésén.

A szakülés után **Szent-Györgyi Albert** a szegedi érdeklő hátró felfedezésekről a közönséget szólította meg.

— Mindkét előadás igen nagyjelentősé-

gű felfedezésről számolt be. **Laky** a vérnek egy eddig ismeretlen alkotórészét fedezte fel, amely döntő szerepet játszik a vérvalvadás mechanizmusában. Ez a vérvalvadás problémáját egészen új megvilágításba fogja helyezni. **Laky** felfedezésének azonban nemcsak elméleti, de gyakorlati jelentősége is rendkívül messze kihat, mert ennek az újonnan felfedezett anyagnak az eddigi hiánya okozta a hemofiliát, az örökletes vérszegénységet, amelynek ilyen módon miújdant a gyógyezere is kezünkbe jutott. Valószínű azonban, hogy az új anyagnak a legkülönbözőbb vérzések ceillapításánál is fontos szerepe lesz. Öröndetes hogy éppen most tehetjük ezt az eredményt a világ asztalára amikor annyian véreznek.

— **Straub Bruno** az izomnak egy igen fontos, új építő anyagát fedezte fel — mondotta a továbbiakban **Szent-Györgyi** professzor. — **Straub** vizsgálatai fontos részeit alkotják azoknak az igen kiterjedt munkálatoknak, amelyek a szegedi orvosvegytani intézetet évek óta foglalkoztatják. Ezeknek a vizsgálatoknak fő-eredménye az, hogy sikerült az izmot vegyi alkotórészeire bontani és ezeket az alkotórészeket újra úgy összetenni, hogy azok ismét mozgásra képesek. Hírhírdőn egyik legfontosabb és legatya-velebb életjelenséghez, a mozgás megértéséhez jutottunk egészen közel — fejezte be nagyjelentőségű nyilatkozatát a Nobel-díjas professzor.

Martzy Johanna a Filharmoniai Társaság legközelebbi hangversenyén

A Nagyvárad Filharmoniai Társaság február 27-ikén, vasárnap este tartja legközelebbi hangversenyét **Martzy Johanna**, a fiatal és nagynevű magyar hegedűművész nő fellépésével.

Martzy Johanna 1924 október 16-ikán született Tomesvárott a zenei tanulmányait már 6 éves korában megkezdte szülővárosában, majd Budapesten folytatta a Zeneművészeti Főiskolán, ahol 1942-ben művészképzést nyert.

Első önálló hangversenyét 12 éves korában adta, 1942-ben megnyerte a Reményi-versenyt, majd elnyerte a főváros Hubay-jubileumi díját. Első önálló szereplése óta számtalan ilyen hangversenyt adott szerte az országban, mindenütt és mindenkor átütő sikerrel. Hasonlóan nagy sikert aratott **Tóth Béláné**, aki egyúttal lakik Mengelberg hangversenyén. Ma **Martzy Johanna** a legelőkeltebb magyar művész.

A kiemelkedő zenei esemény elé nagy érdeklődéssel tekint Várad zenekedvelő közönsége.

Február 22-én nyílik meg a Rimányóczy-fürdő átalakított női osztálya

Nagyvárad, február 17. A Rimányóczy-fürdő női osztályának átalakítása, ami már hónapok óta folyik, e hét végén befejezést nyer. A fürdő igazgatósága, mint annakidején megírta, február elsejére tervezte a teljesen átalakított és újonnan felszerelt női osztály megnyitását, de ez, különösen a festő és mázó munkák miatt, lehetetlenné vált, úgyhogy a megnyitás több mint három héttel kitolódott. Most azonban ezek a munkálatok is a közvetlen befejezés előtt állanak. **Papp Lajos** igazgató, akinek vezetése és felügyelete alatt a nagyvezetési átvezetési és átalakítási munkák folytak, pénteken délután mutatja be a fürdő női osztályát a sajtó képviselőinek s azt kedden, február 22-én adják át a forgalomnak.

Háborúsága a Béke-utcában

Nagyvárad, febr. 17. **Costa László** 38 éves cipészestert feljelentette a járási bíróságon életveszélyes fenyegetés miatt **Tóth Béláné**, aki egy udvarban lakik vele a Béke-utca 1. szám alatt. Tóthné szerint — de a tanúk is kihallgatott udvarbeliek szerint is — **Costa**, aki egy kerámi ügyből kifolyólag haragos, állandóan sértegeti, szidalmazza őt, mult év őszén pedig azt kiabálta neki, hogy: „Te piszok, vén cápa, elevenen megnyúzlak s a fiad is csak addig él, míg a frontról haza nem jön...” stb. A „vén cápa” persze sokkal drasztikusabb kifejezéseket is használt, azok azonban nem tűnnek nyomdafestéket. A ma déli előtti járási bírósági tárgyalás során **Costa** azzal védekezett, hogy beszámíthatatlanságig részeg volt. A tanúk ellenben névszerint **Vásári Sándorné** és két leánya az ellenkezőjét állították. Ebből valódi „vásári” vita keletkezett, melynek a bírói erély vetett véget.

A bíróság végül közösen elleni kihágás címén 40 pengő pénzbüntetésre ítélte **Costát**, aki — ártatlanságára hívatkozva — felebbezett a büntetés megállapítása miatt. Ugyanezt tette az ügyészségi megbízott is, de egészen az előbbi nevezetesen az enyhítő szakmai alkalmazása miatt, súlyosbításért.

Joga van-e az alispánnak a zsidó henteseket a sertéshús árusításából kizárni?

A Magyar Tudósító jelenti: Szabó József rákospalotai hentes és mézáró-mester kártérítési pert indított dr. vitéz Endre László pestmegyei alispán, Szóts József rákospalotai polgármester, továbbá Pest vármegye és Rákospalota városa ellen. Keresetében előadta, hogy 1941 november 13-ig megkapta sertés-fehérrú és sertéshús kontingensét. 14-én azonban a városi közbiztonsági igazgatósága megtagadta a kontingens kiszolgáltatását azzal az indoklással, hogy azt Szóts polgármester megtiltotta. Érdeklődésére a polgármestertől azt a felvilágosítást kapta, hogy vitéz Endre László alispán utasítására járt el. A kereset szerint felelős az utasítást kiadó alispán is és ezért a polgármestert és az alispánt kétheti kára fejében 500 pengő megfizetésére kérte kötelezni. Kiterjesztette keresetét a vármegyére és Rákospalota városra is, amelyek egyetemlegesen felelősek, de fizetési kötelezettségük csak akkor következik be, ha az alispán és a polgármesteren a károszég nem lenne behajtható.

A budapesti törvényszék, amely elsőfokon tárgyalta a nem mindennapos ügyet, megállapította, hogy a sertésforgalmának és levágásnak újabb szabályozását tárgyaló miniszterelnöki rendelet értelmében a közellátásügyi miniszter vagy az általa megbízott hatóság kijelölheti azokat a húsparaszokat, akik a fehérarú és a sertéshús forgalombahozatalában résztvehetnek. A közellátásügyi miniszter felhatalmazta vitéz Endre Lászlót, mint Pest vármegye alispánját, hogy a főváros kivételével sertéshús és fehérarú forgalombahozatalára a húsparaszokat a vármegye közellátási kormánybiztosával egyetértve kijelölje. Ezen az alapon az alispán 1941. október 30-án rendeletet adott ki, melyben felhívta valamennyi járás főszolgabíráját és megyei város polgármesterét, hogy a kijelölendő húsparaszokra vonatkozóan tegyen javaslatot. Egyben az alispán a javaslat megtételénél irányadó szempontokra is felhívta a figyelmet. Abban a rendelkezésben, amelyet az alispán kiadott és amelynek alapján a hatóságok eljárak, többek között ez volt: „Minden hentesiparost, aki zsidó vagy akinek zsidó rokonai vannak vagy zsidó vonatkozású anyagi érdekkel rendelkezik, illetve bármilyen irányú zsidó vonatkozással bír, a sertés-fehérrú és sertéshús forgalomból ezenel kizárom és részére sem hatóságilag kintalt sertéshúst vagy zsírból nem jutatok, sem vásárlási igazolványt részére ki nem adok. Utasítom a vágóhid igazgatóját, hogy a sertéshús és sertészsír szétosztásánál és az elosztás ellenőrzésénél fenti rendelkezésem szerint a legszigorúbban járjon el és mindazon hentesiparosokat, vagy zsírelosztókat, akik rendelkezésük nem tesznek eleget az elosztásból azonnali hatállyal zárja ki.”

Az alispán felhívására a rákospalotai

Keresztény magyar

heresztény

magyarnak vásárol

polgármester felterjesztette azoknak a húsparaszoknak névsorát, akiket a sertéshús és fehérarú forgalombahozatalára javaslatba hozott, külön megindokolta, hogy Szabó Józsefet miért hagyta ki a kijelölés, ennek a felterjesztésnek megfelelően történt meg az alispán 1942 február 22-iki véghatározata. A törvényszék megállapította, hogy az alispán jogot nyert a kijelölések saját hatáskör szerinti gyakorlására, már pedig ha valamely kérdésben az illetékes hatóság diszkrecionális jogkörében hatá-

Példás büntetésben részesülnek azok a pestmegyei tejtermelők, akik a fekete piacon értékesítik termékeiket

Vitéz Endre László, Pest vármegye alispánja a következő rendeletet intézte az alárendelt hatóságokhoz.

— A Tej- és Tejtermékforgalmi Központ arról értesített, hogy a vármegye területén számos községben a termelők nem tettek eleget a mult évre előirt tejbiztosítási kötelezettségüknek azzal, hogy az előirt csekély mennyiségű tejet sem szolgáltatják be a közellátás céljaira. A terhes anyák, csecsemők és betegek ellátása megoldhatatlanná válik. Egyes községi eljárások már az év folyamán tettek feljelentést azon termelők ellen, akik a beszállítási kötelezettségüknek nem tettek eleget és az illetők ellen rendőrségi büntető bírók az eljárást le is folytatták. Ennek azonban nem volt meg a kívánt eredménye. Egyrészt azért, mert az úgynevezett fekete piacon kialakult aránytalanul magas tej- és vajár a jelkiszemretlen és kapzsi, a nemzeti közérdeknek nem tartozó termelőköt arra ösztönzi,

roz, az a fél, akire a határozat hátrányos, e miatt kárának megtérítését nem követelheti. Szóts József polgármester az alispán utasítását követte, ennek folytán kártérítési kötelezettségének megállapítására nincs alap. Minthogy pedig az alispán és polgármester az állított kárért nem felelnek, eszik a vármegye és a város ellen másodlagosan előterjesztett kérelem jogalapja is.

A fentiek alapján a törvényszék a hentesmester keresetét elutasította. Ezt az ítéletet a tábla, majd végső fokon a Kuria dr. Dávid István tanácsa jogerőre emelte. A Kuria is leszögezte, hogyha az alispán rendelete a hentesmesternek kárt okozott volna, nem mondható, hogy ezt a kárt jogtalanul vagy illetéktelenül, azaz jogszabályok nyilvánvaló megsértésével okozta volna. Ugyanez vonatkozik a polgármesterre nézve is.

hogy termelvényeik javarészt a fekete piacon hozzák forgalomba, másrészt pedig azért, mert a rendőri büntető bírók többnyire a cselekmény súlyával és az abból származó haszonnal egyáltalán nem álló enyhe 20—30 pengős pénzbüntetéseket szabtak ki. Felhívom a rendőri büntető bírókat, hogy a feljelentések megvizsgálása után állapítsák meg, hogy milyen mennyiségű tej és tejtermék beszállítása maradt el. Ebből törvénytelen módon mennyi haszon származott és a büntetések kiszabásánál erre a körülményre legyenek figyelemmel. Anélkül, hogy a büntetés súlyának kiszabására vonatkozóan befolyást kívánnék érvényesíteni, felhívom a rendőri büntető bírák figyelmét arra, hogy a büntetésnek a kívánt hatása csak az esetben lehet meg, ha olyan súlyú, hogy a cselekményből származó anyagi, vagy egyéb előny kielégítést nyer, sőt azt túlhaladja. (Magy. Tud.)

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

„Hazajáró lélek“ csütörtökön és pénteken este

Zilahy Lajos: *Hazajáró lélek* c. színművét csütörtökön este mutatja be a színház Horváth Jenő rendezésében. Főszereplők: Lovasi Klári, Borsos Mária, Horváth Jenő, Ross József, Barys Béla és Tanai K. Emil. Bemutató bérlet csütörtökön, A-bérlet pénteken este háromnegyed 7 órakor.

Szombaton délután 3 órakor Szilágyi Irma c. nagysikerű színmű *filléres helyárakkal* kerül színre. *Egy boldog pesti nyár*, az idény kimagasló sikeres operett-újonsága, szombaton este 6 órakor, vasárnap délután 3 órakor és vasárnap este 6 órakor rendez. helyárakkal kerül színre.

Népművelési előadás keretében hétfőn este *filléres helyárakkal* a legmunkásosabb operett, a *Budaesoni kékvölgy* van műsoron.

Előszökeletben: *Érik a buzakalász* c. operett.

MŰSOR:

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor: *Hazajáró lélek*, bemutató bérlet.

Pénteken este háromnegyed 7 órakor: *Hazajáró lélek*, A-bérlet.

Szombaton délután 3 órakor: *Szilágyi Irma*.

Szombaton este 6 órakor: *Egy boldog pesti nyár*.

Vasárnap délután 3 órakor: *Egy boldog pesti nyár*.

Vasárnap este 6 órakor: *Egy boldog pesti nyár*.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: *Budaesoni kékvölgy*.

Kedden este háromnegyed 7 órakor: *Érik a buzakalász*, Bemutató bérlet.

Szerdán este háromnegyed 7 órakor: *Érik a buzakalász*, A-bérlet.

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor: *Bósi Turba Est* (Német Akadémia Nagyváradi Lektorátusának rendezése).

50 darab különböző prima hordó eladó.
TELEFON 34-19

Kik kaphatnak márciusra tejtulványt?

Akiknek a folyó hóra érvényes tejtulványuk van, azok március hóra csak úgy kaphatnak újabb tejtulványt, ha a szállítás helye szerinti községi elöljáróságtól a kérelmező igazolást szerez be arról, hogy a tejszállító tejbiztosítási kötelezettségének eleget tett. Ezt az igazolást mellékelni a március hóra szóló igénylőlaphoz (ahány személy részére igényel, annyi igénylőlapot kell beadni).

Az igénylőlapon fel kell tüntetni a tejtulvány sorszámát és színét (az „A“ jelzésű fehér lap 5 deciliterre, a „B“ jelzésű kék lap 3 deciliterre érvényes).

A fenti módon elkészített iratokat folyó hó 22-ik napjáig kell postán beküldeni felbélyegzett válasz borítékkal ellátva a közlelmezési hivatalba — Szaniszló-utca 15 szám alá. Az elintézés módjáról az igénylők folyó évi március hó 1. napjáig posta útján értesítve lesznek.

A folyó hó 22-ik napja után postára adott igénylőlapok figyelembe véve nem lesznek.

Az esetleges felszólamlások idejéről később megjelenő hirdetményben fogom értesíteni a közönséget.

Nagyvárad, 1944. február 16.

Dr. Gyapay László sk.
h. polgármester.

A nagyváradi munkapiac helyzete

A nagyváradi m. kir. Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-n. 28. telefon 25—76) 1944 február hó 16-án kelt jelentése szerint, az elmúlt héter elhelyezett 39 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

1 horbély, 1 szabó, 1 lakatos, 1 szíjgyártó, 6 napszámos, 1 szolgáló-kifutó, 2 kocsis, 1 csapos, 3 gyárimunkás (hadigondozott), 23 gyári munkásnő, 5 bejáró takarítónő, 14 mindeneseleány, 2 mindenese főzőnő, 5 szobaleány, 1 házvezetőnő, 1 bejárónő (hadigondozott).

Foglalkozást keresnek:

23 ipari szakmunkás, 21 gyári, bentartott és egyéb segédmunkás, 1 tisztviselő, 1 tisztviselőnő, 1 kereskedősegéd, 1 éttermi szakmunkás, 5 szolgáló-kifutó, 1 kocsis, 1 nevelőnő, 1 bejáró takarítónő, 1 mindenese főzőnő, 1 szoptatós dađa.

Betöltendő tanonc-helyek:

1 géplakatos, 1 hentes.

Szenet loptak a MÁV szertárból

(Nagyvárad.) Az állomáson szolgálatot teljesítő rendőrszem jelentette a rendőrkapitányságon, hogy a MÁV szertár szénraktárában tetten érték három asszonyt, akik egyenként 20—20 kiló szenet akartak lopni. Az asszonyok B. Julianna, T. Józsefné, és V. Jolán napszámosnők ellen megindult az eljárás.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1. hóra 4.30 P.
 3. hóra 12.40 P.
 Postatakarékpénziári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza

A sepsiszentgyörgyi árvaház viszeszkapja a románok által elkötve-lyélt ingatlanát. Háromezék vármegye közigazgatási bizottságának ülésén a vármegye árvaszéki elnöke bejelentette, hogy a sepsiszentgyörgyi árvaház 48 hold ingatlanát viszeszkapta. Az árvaház ingatlanát a románok antakidején áruba bocsátották, hogy a szé-ly gyermeknek neveltetésére szánt anyagi alapot megintassák. Az erde-lyi részek visszatérése után az árva-zék azonban megtette a szükséges lé-péseket, s a pénzügyminiszterium most az árvaház rendelkezésére bocsá-totta az elkötve-lyélt ingatlan.

A szegedi operaegyüttes buda-pesti vendéglátása. A fiatal opera-együttes áttűt szegedi sikerei után Budapesten fog bemutatkozni márci-us 4-én a Bohémélettel és 5-én a Tosca című operával a Magyar Mű-velődés Házában. Vitéz Bánky Ró-bert, a szegedi Városi Színház igaz-gatójának bátor kezdeményezése fig-yelmet érdemel. Az együttes csupa fiatal erőből áll, akik közül többen máris országosan ismertek. A kitűnő Fricsey Ferenc és Török Emil rövid idő alatt egységes stílusba hangolták az együttest. A szegedi operatársulat saját zenekarával, díszleteivel, jelme-zeivel megy Budapestre, ami külön érdemlő biztosit számukra. Tud-va-evő, hogy a szegedi operatársulat zenekara főként a szegedi katonaze-nekar tagjaiból alakult, de Fricsey Ferenc rátermettsége csodálatosan rövid idő alatt magas művészi szín-vonalra emelte a zenekari együttest. A szegedi operaegyüttes tagjai sorá-ból a Bohéméletben Baumgartner Margit, Sallay Margit, Megyesi Pál, Kara Richard, Katona Lajos, Rissay Pál, dr. Dalnoky Viktor és Kemény József szerepelnek. A Toscában pedig Soós Katalin is. A Bohéméletet Fri-csey Ferenc, a Toscát Török Emil vezényli. Mindkettőt dr. Dalnoky Vik-tor rendezi.

Légítámasz áldozata lett Willy Jaeckel német festőművész. Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Willy Jaeckel, az ismert német festő-művész a porosz művészeti akadémia tagja, a Berlin ellen legutóbb intézett brit légítámasz következtében életét veszítette.

Felvétel a m. kir. Repülőakadémiára. A m. kir. Repülőakadé-miára törekvő ifjak részére a pályá-zati hirdetményt a legutóbb megje-lent Honvédségi Közlöny, a Buda-pesti Közlöny teljes szövegében is-merteti. A pályázati hirdetmény ár-megterítés nélkül az ország minden középiskolájának igazgatóságánál és honvédelmi minisztérium 9. osztálya-nál (Budapest, V. Honvéd-utca 28-20.) is kapható. A pályázati hirtet-ményt a kassai m. kir. „Vitéz nagy-bányai Horthy István” honvéd repü-lőakadémia parancsnokságától is le-het kérni, amely azt az igénylőnek portóköteles díjazással megküldi.

Tizenhárommillió pengő értékű bor van a beregszászi pincékben. Beregszászon most tették közzé a ja-vadalmi hivatal működését. A hivatal jelentése szerint 1944. január 1-én 47.062 hektóiter bor volt a város pincéjében elhelyezve, aminek az ár-téke 14 millió pengő, ha a bor árát literenként 3 pengővel számítjuk.

A Hegyikulturházban vasárnap dél-előtt 10 órakor a református istentisz-telet lesz délután 5 órakor pedig a he-lyi műkedvelők előadásában egy zenés vígjáték kerül színre

A Szentlélek Kórus vezetősége érte-síti tagjait, hogy a leközelebbi pró-bát a karigazgató szombati másirányú elfoglaltsága miatt, pénteken este 7 órakor tartja meg a Stark-iskolában.

Hatvanhatnapos utazás után ért vissza Szófiába a lokiói bolgár követ-ség több tagja. Szófiából jelentik: (MTI) A lokiói bolgár követés több tagja visszaérkezett Szófiába. Elbeszélésük szerint útjuk 66 napig tartott és Mandzskuón, Oroszországon, Perzsián és Törökországon keresztül vezetett. Annak ellenére, hogy a hatóságok min-den könnyítést megadtak, útjukat a gyengébb szervezetűek kedvéért pihe-nés céljából többször meg kellett szak-ítaniok. A szovjet hatóságok a hábo-rus időkre való tekintettel orosz terü-leten nem engedték az út megszakítá-sát és így a transzszibériai vonalon az út oroszországi részét egyhuzamban kellett megtenniök.

Tizenöt milliárdot fektettek be a románok három év alatt Transnistriában

A Magyar Tudósító jelenti: A meg-szállott Ukrajnából Romániához csá-tolt Transnistria (a Dnyeper és a Bug által alkotott háromszögben fekvő, kb. 40.000 négyzetkilométernyi terület), mely 1941 óta román igazgatás alatt állott, a polgári kor-mányszati katonai közigazgatással helyettesítő román rendelet közlése szerint, ismét hadműveleti területté vált.

Transnistria területe a román ada-tok szerint 91 százalékban megmű-velhető és a teljes terület 70 száza-léka szántóföld. A román igazgatás alatt eltelt három év alatt ez a hő-termő, gazdag terület igen eredmé-nyesen kapcsolódott bele a román gazdasági életbe. Nagyrészen a transnistriai terület felhasználásának köszönhető Románia tavalyi hő-séges buzatermését is, mely az utóbbi ötven év legjobb termési átlaga volt. Az utóbbi években a buzatermésnek 20-22 százalékka az ételolajnak 40-45 százalékka, a cukortermelésnek 20-25 százalékka, a szesztermelésnek kb. 30 százalékka és a fogyasztásra kerülő marha, sertés és juhhúsok

mintegy 20-22 százalékka Trans-nistriából származott. Az ország-résnek már az orosz uralom alatt is igen fejlett mezőgazdasági ipara volt, a visszavonuló szovjetesapatok azonban az ipari berendezéseket is magukkal vitték, vagy megsemmi-sítették. Transnistria 409 gőzmalmából a bevonuló német-román csapatok mindössze negyvenet találtak üzem-képes állapotban, 101 olajgyárból 8-at, 19 cukorgyárat, 7 szeszgyárat, 10 konzervgyárat pedig teljesen le-szereltek és elvitték az oroszok. A románok az eltelt három év alatt több mint 15 milliárd lejt fektettek be Transnistriában és az országrész teljes ipari berendezését helyreállí-tották. Az volt a tervük, hogy a há-boru befejezése után nagyszabású telepítéseket, lakosságcsere-t hajta-nak végre: a Transnistriában élő 125 ezer németet és kb. 50 ezer bolgárt hazaköltöztetik, az orosz és ukrán lakosság nagyrésztét pedig az ország más részeibe telepítik át, hogy helyükbe románokat költöztethessenek. Transnistria 2,24 millió lakosából ugyanis mindössze 280 ezer román.

Megkezdődött a hónap második felére szóló zsirjegyek beváltása

Tudomására hozom a város közön-ségének, hogy a folyó évi február hó II. felére esedékes zsirjegyszelvények beváltása február hó 16-án a város egész területén megkezdődik.

A zsirjegyekre ez alkalommal 20 dker ételolajat, vagy ugyanannyi margarint szolgáltatnak ki a hatósá-gilag megállapított 5,60 pengő kg-kénti egységáron.

Február 16. napja után, február hó I. felére szóló, vagy régebbi zsirje-gyek be nem válthatók, mert ezeket a köznevelési hivatal sem fogadja el elszámolásra a hűsítőparosoktól.

Az ésszerű és tolongás felesleges, mert mindenki adagja biztosítva van.
 Dr. Gyapay László s.k.
 h. polgármester.

TABODY KLARI és CHARLIE RIVER
 zenés filmburleszkje

AKROBAT OH!

Műsoron kívül: **Tolnay Klár: és Sz. Iarcsy L. Margithid** kaland
 Csütörtökön utoljára: **VALAMIT VISZ A VIZ**
 Bemutató pénteken az **APOLLO-ban**

Súlyos vasúti szerencsétlenség Szuez és Tefvik között. Adanából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Szuez és Port Tefvik között egy vonat mozdonyának felrobbanása következtében súlyos vasúti szerencsétlenség történt, amelyben 23 ember meghalt és 23 meg-sebesült.

Meghalt Szalay László író. Zalai Szalay László, a népszerű író kedden délután lakásán váratlanul meghalt. Mint a Szuhai-történetek írója, számos regényében és ízes novellájában állított emléket a hőes magyar paraszt eszményi alakjának. Sajátos egyéni hanggal, vidám anek-dótákkal fűszerezte jóízű írásait. Szalay László temetése pénteken délután fél 4 órakor lesz a farkasréti temető-ben.

Temetés. Zetyik Karoly, a huszar-laktanya kintosa életének 54-ik évé-ben hirtelen elhunyt. Temetése pénte-ken, 18-án délután 2 órakor lesz a Rulikoveszky-temető Steinberger kápol-nájából.

Kettészakadt és elsüllyedt egy 7000 tonnás szállítóhajó. Amsterdamból je-lentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat közli, hogy egy he-t ezer tonnás angol szállítóhajó, amely a hóviharban kettészakadt, elsüllyedt. 25 főnyi személyzete életét veszítette.

Meghalt özvegy Jurcsák Béláné. A MTI jelenti: Özvegy Jurcsák Béláné sz. Kőszeghy Mária 70 éves korában Bu-dapesten elhunyt. Az elhunytban Jur-csák Béla közellátási államtitkár édes-anyját gyászolja.

Vitéz Keresztes-Fischer Ferencné adományosa a Hadigondozó Hatóság ré-szére. A MTI jelenti: Vitéz Keresztes-Fischer Ferencné mint az Országos Háziipari Központ elnöke, 200.000 pen-gő értékű értékpapírt ajánlott fel, hogy abból az Országos Hadigondozó Ha-tóság ipari kiképző intézményt létesít-sen. Az intézmény a hadirokkantak-nak megélhetésüket biztosító alapos kiképzést fog nyújtani.

Szolgáltatás gyógyszertárak:

- II. CSOPORT:**
ARANSYAS gyógyszertár, Szt László tér 6. (M. Káin E.) 25-74.
FEHER KERESZT gyógyszertár, Rá-kóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.
SZENT LÁSZLÓ gyógyszertár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs L.) 19-29.
MEGVALTO gyógyszertár, Gróf Te-leki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

Ipari-estületi hírek

A vas- és fémipari szakosztály értesíti azon tagjait akik fekete és horgonyzottlemezes utalványukat 1943. év szeptember, október, november, de-cember hónapban nem kapták meg, utalványukkal beszerzés végett irodánk-ban jelentkezzenek. Mindazok a lakatos-éperosok, akik január havi fekete és horgonyzott lemezüket nem vették át, haladéktalanul jelentkezzenek. Értesíti az említség egy a lakatosokat, mint a hadigondozóparosokat, hogy a vasjegy utal-ványok átvétele folyó hó 17-től veszi kezdetét. Azok a lakatosparosok, akik lemezutalványukat átvették ugyan, de a lemezt nem kapták meg Dobozy Géza lakatosmesternél. Beüthy Ödön utca 59. szám alatt sürgősen vegyék át. Elnök-ség.

Felhívás a sűtőiparosokhoz. Felhívjuk a sűtőipari szakosztály tag-jait, hogy a november és december hónapi szappan átvétele végett Frischmann Adolf szakosztályi elnök-nél jelentkezzenek. *Az éleltség.*

A nagyváradi kir. törvényszék.
P. 4913/1943-7. szám.

HIRDETMEY

A kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Lovász János, Szabó József és neje Nagy Kornélia, Balogh Antal, Balogh Jenő, Balogh Béla, Bárándi sertéslegelő közbirtokossága, Kádár Béláné, Katona Imre, Nagy Benedek és neje Papp Zsuzsanna, Nagy Zsuzsanna, kk. Nagy Irén és Nagy Benedek, Galgóczi Ödön, Szűnyí Lajos, Dedé Gáborné, Varga Andrásné, Pálfi Antal, Katona János, Kiss Antalné, Darai Józsefné, Som Lujza, Som Margit, Pálfi Imre, Pálfi Antal, Tóth Sándorné, Biró Mária, Biró Márton, Kaszás Lajos, özv. Szilágyi Mártonné, özv. Szilágyi Jenőné, Szabó Imrené, Biró József, ifj. Varga Béláné, Dienes Andor, Kovács Kálmáné, Kiss Berta, Gulyás Sándor és felesége Gál Zsófia, Fekete Sándorné, Deli Mihály és neje Csák Margit, Kóti Lajos és neje Nagy Ágnes, Oláh Eszter, Oláh Zsuzsanna, Oláh József, Oláh Gyula, kk. Oláh Sándor, Varga János, Katona Imre, Futó László, Futó Károly, Katona Olivén, Jakab Zelmén és neje Ritter Lujza, Kovács Antal bárándi lakosoktól a bárándi 570, 3205/4, 1515, 1527, 1517, 1922, 1476, 283, 2660, 3270, 1930, 2353, 3071, 791, 1972, 1971, 2207, 2564, 842, 936, 2943, 2366, 584, 282, 605, 932, 908, 1844, 1736, 1911, 376. számú tkvi bétételekben foglalt ingatlanokból kisajátított területek kártalanítási árának megállapítása céljából a kir. törvényszék a tárgyalást 1944 március hó 10. délelőtt 8 óra tájékoztató a bárándi községében, illetve a helyszínen.

A kir. törvényszék felhívja úgy a kisajátított, mint a kisajátítást szenvedetteket a jelzálogos hitelezőket és egyéb érdekeltet, hogy a fenti határnapon és helyen jelenjenek meg, mert a meg nem jelenésük a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Nagyvárad, 1944. évi január hó 26.

Dr. Hoványi József,
kir. törvényszéki bíró.

RÁDIO

SZOMBAT, FEBRUAR 19.
Budapest I.

8.35 Zenekari művek.
10.15 Országos Postászenekar.
11.15 A rádiózenekar műsorából.
11.40 Ispanovits Sándor előadása.
13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Weidinger Ede szalonzenekara.
15.30 Dudás László beszél a filmkészítéséről.
16.20 Solymossy Lajos táncgyűjtése.
17.00 Dal és vers a vándorlásról, az országutakról.
17.35 Oláh Kálmán cigányzenekara.
18.00 Bibó Lajos elbeszélése.
18.20 Haik melódiák.
18.40 Kültügyi tájékoztató.
19.00 Hangképek innen-onnan.
19.30 A magyar műdal mesterei.
19.50 Részletek a pozsonyi lakodalom c. operettből.
20.50 Bihary József csevegése.
21.00 Szabad egy táncra?
22.40 Ki mit szeret?

Budapest II.

15.35 Kis Filharmonia.
19.30 A Budapesti Könyvnyomdászok Dalkörének vegyeskara.
19.30 A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.
19.50 Mai magyar szerzők.
20.35 Bohuniczky Szeff, elbeszélő.
21.05 Berliini Filharmonikusok.
21.15 A filozófia mesterműve.
21.45 Beszélgetések zenekari.

Kavéházakban és vendéglőkben kapható Magyar Lapok el

SPORT

Zágráb közönségét is meghódította a NAC játéka

(Nagyvárad.) Nagyvárad sporttársadalmát nem érte váratlanul a NAC zágrábi veresége. Tisztában volt vele mindenki, hogy a 70 órák, izgalmas, hővelkedő út igen sokat kivett a fiukból, s igen nehéz feladatot jelentett a pihent és teljes edzésben lévő horvát bajnokokkal szemben kiállni. Sokan katasztrófális vereségtől tartottak s szinte megnyugvással vették, hogy csak két góllal kapott ki a csapat.

A mérkőzés részleteiről Petrócs Mihály szakosztály elnök, a portya vezetője küldött telefon-üzenetet.

— Az adott körülmények között — mondotta — meg lehetünk eléged-

ve az eredménnyel. A fiuk derekasan küzdöttek s ha nincs az a feneketlen sár, a győzelmet is kiharcolhattuk volna. A pihent Gradjanski sokkal jobban bírta a hallatlanul nehéz talt. A játék így is szép és kiegyensúlyozott volt. A NAC pontos összjátéka sokszor ragadta tapsra a zágrábi közönséget. A csapat sportzerű viselkedésével és helyes magatartásával egyszerre meghódította a horvát közönséget. Mindenütt szeretettel vesznek hennünket körül s úgy érzem, hogy jól szolgáljuk itt, messze idegenben a magyar ügyet. Izgalmas utazásunk és fáradságunk így nem hiábavaló.

Komoly készülődés folyik a pénteki visszavágásra

A pénteki mérkőzésről és a hazajövetelről érdeklődve a következő felvilágosítást kaptuk:

— Pénteken a zágrábi válogatottal mérjük össze erőnket s erre már a fiuk nyugodtan készülhetnek. Bónay Ferenc edző vezetésével. A felállítás felől még nem döntöttek, de valószínű, hogy Ferencit és Halászt is szóhoz juttatjuk. Ezidősejint úgy van, hogy még pénteken este utnak indulunk. Most azon fáradozom, hogy Grác felé utazhassunk, úgy vasárnapra már haza érkezhetnénk. Eszkék felé ismét huzamosabb ideig tartana a vonatkozás.

Rónay Ferenc ezeket mondta ha a telefon-kagylóba:

— Most már lecsillapodtak az izgalmak és nyugodtan készülődünk a pénteki válogatott ellen. A horvát sportkörök nagyon udvariasak velünk szemben. A Konkordia sporttelep edző-pályáját rendelkezésünkre bocsátották, ahol csütörtök délelőtt tartunk kiadós erőnléti edzést. A fiuk nagyszerűen érzik magukat. Sokat tréfköznek, mókáznak és igen sokat emlegetik az otthoniakat. Nagy akarással készülnek a pénteki visszavágóra.

Mit írnak a zágrábi lapok?

Zágráb. (MTL.) A zágrábi sport-sajtó nagy cikkeket méltatta a Gradjanski — Nagyvárad AC labdarugó mérkőzés lefolyását. A „Krvatzki Narod” a következő főcímmel látta el a tudósítást: „Gradjanski Európa legjobb csapata” A lap véleménye szerint a Gradjanski több technikával játszott, de a magyar labdarugók gyorsabbak voltak és önfeláldozóan játszottak. Vécsy kapusnak több jó védését is dicsérte a lap. A „Nova Hrvatska” ezeket írja: „Nagy és nehéz küzdelemben győzött a Gradjanski csapata. A hatalmas, bokán felül erő pocolyakban szép játékról szó sem lehetett és csak az volt a cél, hogy a legegyszerűbb

módon jussanak el az ellenfél kapujához.

Bukovi Márton, a Gradjanski edzője így nyilatkozott a mérkőzés után:

— Gratulálnom kell mindkét csapat játékosainak, hogy ilyen talajon, ilyen kitűnő játékot mutattak.

Petrócs Mihály, a nagyváradi csapat vezetője a játékosok uti fáradságait emlegette és azt, hogy talán másképpen alakult volna a helyzet, ha Bodola a második felidőben nem mulasztotta volna el közvetlen közléről a kiegyenlítést. A magyar játékosok mindnyájan az utazási fáradságokra és a pálya nehéz talajára hivatkoznak.

Most javíttassa, festesse, tisztíttassa kerékpárját **JAKAB** műszerésznél Kossuth-utca 5. zippzarjavítás

Szorgalmasan készülődnek az NSE asztaliteniszezők a kolozsvári Mátyás király versenyre

(Nagyvárad.) Az NSE Bómer-téri vívótermében tegnap este a szokott-nál is élénkebb volt a fergalom. A vívók alig fejezték be edzésüket, már ott voltak az asztali teniszezők s nagy szorgalommal láttak a kolozsvári Mátyás király országos verseny előkészületeihez.

Beszélgettünk Dudás Lászlóval, az NSE asztali tenisz szakosztály egyik vezetőjével és a következő felvilágosítást kaptuk a kolozsvári versenyről:

— Az ország legjobbjai vonulnak fel vasárnap a kolozsvári Mátyás ki-

rály országos asztali tenisz versenyre s így igen nagy küzdelemre lehet számítani. Az NSE-t, Bereczki, Schombre I., Schombre II., Sünger és én képviseljük, két csapattal állunk ki és ismervé az erőviszonyokat, szép eredménnyel fogunk hazatérni. Bár, mint nemrég alakult szakosztályt, meglehetősen nyomnak hennünket a versenyeken. Így is, a sok óvás és gáncoskodás ellenére is jelenleg a Mátyás csoport NB I. osztályának második helyezettje vagyunk, de rövidesen az első helyre fogjuk magunkat felvezetkedni.

Vasárnap bonyolítja le az NSE a „Hegedüs” emlékversenyt

Vasárnap tartják meg a NSE rendezésében a Hegedüs emlékversenyt. A verseny szabályzata szerint az ország összes vidéki egyesületei indulhatnak és így egészen bizonyos, hogy nemesak a Hegedüs trofeát védő Debrecen, de a többi vívó városok is beneveznek. Nagyvárad vívói is mindent megtesznek, hogy az értékvándor-díjat visszahódítsák.

Ugyancsak vasárnap tartják meg a Vívó Szövetség által kiírt Női törversenyt is. A versenyen indul a főváros számottevő női vívó gárdája, így Nagyvárad is abban a szerencsés helyzetbe kerül, hogy alkalma lesz a nagyszámú női vívók nívós küzdelmében gyönyörködni.

A verseny színhelye a Szent László gimnázium Szilágyi Dezső-utcai tornaterme (volt zsidó liceum). A verseny kezdete reggel kilenc óra, a döntők délután 4 órakor kezdődnek.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

KERESEK megvételre egy húzós mázsát. Széchenyi-tér 2, kenyér-üzlet.

Íróasztalt, jökarban levőt, esetleg antikot venni. Címeket kiadóba kérek. 592

Kombinált díőfa butor eladó. Hegyessy Márton-u. 4. asztalonnál 530

Férfi, női ruhát, fehérneműt, ágyneműt, vagy bármit ha eladni, vagy venni akar, jöjjon a „Rekordba”. Hlatky-u. 14. 466

HADAPRÓDISKOLA römikövet keres megvételre. 590

Veszek Hohmann-Bloch hegdűkötőt, Bodane kezimunkauzlet, Kossuth-utca 18. szám. 589

Varrógépjavitás egy évi felelősséggel Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Te-

Különlele

Paragázzal poloskát, melyt, petén mindenből felelősséggel írta, Csutoras, Szilágyi u. 7. Telefon 14-21. 664

Kölcson 5 éves 5/29/0-os kamattal kölcsöntelenesen Hitelszövetkezettél, Bethlen István-u. 6. kapható 559

Pertölenitést, poloska, mely és min denemű írókért írtasat 38 évi gyakorlat vállalta, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 317

Hangszerelésben teljesen járás zenészt, alkalmi munkára keresek, Arpad vezér-út 47. Telefon 17-65. 586

Lakás

Középzem részére keresünk helyiséget azonnalra, ahol ipariáram van. Evidéért előre fizetünk. Címeket zárt borítékban kiadóhivatalba „Ipariáram” jellegre. 581

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztési felelős: Dr. Paál Árpád
A kiadásért felelős: Dr. Virág Jeromos
Szent László-nyomda R. T.
Nagyvárad

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi utca 5. 376